

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-88 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-43/913-283
Karar Tarihi : 14.07.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER** : Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Canan KARAMANOĞLU

C. BAŞVURAN : - Mustafa ÇİÇEKLİ
Panayır Mah. Yeni Yalova Yolu No:435 Osmangazi/Bursa
- Ersin DİNÇ
Aynı adreste

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Karsan Otomotiv Sanayi Mamülleri Pazarlama A.Ş.
Emek Mah. Ordu Cad. No:12 34785 Sarıgazi Ümraniye/İstanbul
- Atalay Otomotiv Dayanıklı Tüketim Malları İnşaat Sanayi ve Tic.
Ltd. Şti.
20 Saadetdere Mah. 99. Sok. No:2 Esenyurt /İstanbul
- Aydın Otomotiv Tic. Ltd. Şti.
Akan Sok. No:19 E5 Yanyol Üzeri Dolayoba Pendik/İstanbul
- Gürsözler Otomotiv Telekomünikasyon Gıda İnşaat İthalat
İhracat Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Rami Kışla Cad. Emintaş Aktoker İş Merkezi No:165/83
Bayrampaşa/İstanbul
- Karsa Otomotiv Pazarlama ve Tic. A.Ş.
Kazım Karabekir Cad. No:99/25 İskitler/Ankara
- Kahyaoğulları Otomotiv Pazarlama Tic. Ltd. Şti.
30 Yeni Yalova Yolu 13. Km. No:543/5 Osmangazi/Bursa
- Mehmet Özkan Elektrik Elektronik Otomasyon Turizm ve
Otomotiv San.Tic. Ltd. Şti.
Bedir Mah. Hedef Sk.Furkan Sitesi No:5/C Selçuklu/Konya
- Sentürksan Otomotiv Ağır Vasıta İş Makinaları ve Takım
Tezgahları Sanayi ve Tic. A.Ş.
İzmir Yolu 11.Km. Nilüfer/Bursa

E. DOSYA KONUSU: Karsan Otomotiv Sanayi Mamülleri Pazarlama A.Ş. (Karsan) Bayilerinin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırı işlem ve eylemlerde buldukları iddiası.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Karara esas olan başvuruda özetle; Bursa'da servis ve minibüs işletmeciliği yapan başvuru sahibinin Karsan'dan araç almak istediği, ancak bayilerin fiyatları yüksek olduğundan başka bir bölgeden talepte bulunduğu, söz konusu

11-43/913-283

bölgedeki bayilerin Bursa'da Karsan bayisi olduğu gerekçesiyle kendilerine araç satmadıkları, bir bayinin başka yere araç satması durumunda ceza kesildiği ifade edilmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 24.03.2011 tarih ve 2256 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 25.03.2011 tarih ve 2011-4-88/İİ-11-257-MH sayılı İlk İnceleme Raporu, 07.04.2011 tarih ve 11-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Takiben 11.04.2011 tarihinde, 2704 ve 2705 (ilk başvuru sahibi) sayılar ile aynı konuda başvurular yapılmış olup, söz konusu başvuruların da ilgili dosya ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 07.07.2011 tarih ve 2011-4-88/ÖA-11-197.HHÜ sayılı Önaraştırma Raporu 12.07.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/321 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; hakkında önaraştırma yapılan teşebbüslere başvuru konusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Önaraştırmanın konusu, Karsan bayileri tarafından satılan Karsan marka J9 ve J10 model araçlarla ilgilidir. Söz konusu araçlar yolcu taşımacılığında kullanılan hafif ticari araçlar sınıfında yer almakta ve 15 ila 21 arasında değişen yolcu taşıma kapasitesine sahip bulunmaktadır. Bu çerçevede ilgili ürün/hizmet pazarı "Karsan marka yeni, yolcu taşımacılığında kullanılan hafif ticari araçların dağıtımı, satışı ve pazarlaması hizmet pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

70 Önaraştırmanın birçok farklı ilde bulunan bayilerle ilgili olarak yapılmış olması ve illerde bulunan bayilerin yakın çevre dışına da satış yapabiliyor olması gibi hususlar göz önünde bulundurularak, mevcut dosya kapsamında, coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirmeler

I.2.1. Dikey Rekabet İhlali Bulunup Bulunmadığı İle İlgili Olarak Yapılan Tespit ve Değerlendirmeler

80 Şikâyet konusu iddialar çerçevesinde Karsan'ın bayilerinin özellikle pasif satışını kısıtladığı yönündeki iddiaların değerlendirmesini yapmak ve dikey bir rekabet ihlali bulunup bulunmadığının tespiti için Karsan ile bayileri arasında akdedilen örnek bayilik anlaşması incelenmiştir.

İlgili Sözleşme'de;

- Karsan'ın, Sözleşme kapsamındaki araçların dağıtımına ilişkin faaliyetlerinin Rekabet Kurumunun 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu, Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne uygun olarak kurulan niceliksel seçici dağıtım sistemine uygun olarak yapıldığı (giriş),

11-43/913-283

- Yetkili satıcının Sözleşme kapsamındaki araçları, Karsan'ın zaman zaman yayınlacağı prosedürlere ve Karsan kurumsal kimliğine uygun davranmak şartıyla internet üzerinden satış yapabileceği (m:3.5.),

90 - Yetkili Satıcının Sözleşme kapsamındaki araçları doğrudan veya dolaylı olarak yeniden satılmak üzere, Karsan yetkili satıcılık ağına dahil olmayan yeniden satıcılara veya Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışına satmayacağı (m:3.6.),

- Yetkili satıcıların farklı marka araç satabilecekleri (m:8),

- Sözleşme süresi boyunca, yetkili satıcıların Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde (seçici dağıtım sisteminin uygulandığı yerlerde) 2002 sayılı Tebliğ'in öngördüğü şekilde hafif ticari araçların satışı ve/veya teslimatı amacıyla ek satış ve/veya teslimat noktası kurma hakkına sahip olduğu, dolayısıyla bölge sınırlaması olmaksızın aktif satış yapılabileceği (m:23.1),

- Sözleşme kapsamındaki araçlar için önerilen satış fiyatı veya maksimum satış fiyatının zaman zaman Karsan tarafından yetkili satıcıya bildirileceği... (m: 33.4.2.)

100 gibi düzenlemeler yer almaktadır.

Mezkûr örnek Sözleşme'ye göre Karsan'ın niceliksel seçici dağıtım sistemini benimsediği anlaşılmaktadır. Motorlu taşıt sektöründeki dikey anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirleyen 2005/4 sayılı Tebliğ uyarınca, seçici dağıtım sisteminin uygulandığı pazarlarda perakende seviyesinde faaliyet gösteren seçici dağıtım sistemi üyelerinin aktif ya da pasif satışlarının kısıtlanması anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran bir uygulamadır. Buna göre, 2005/4 sayılı Tebliğ'de seçici dağıtım sistemine ilişkin yer alan düzenlemeler çerçevesinde Sözleşme incelendiğinde, Karsan seçici dağıtım sistemi üyelerinin gerek kendi aralarındaki satışların, gerekse son kullanıcıya yapacakları aktif ve pasif satışların bir sözleşme hükmüyle kısıtlanmadığı görülmektedir.

110 Dosya mevcudu bilgilere göre, Karsan tarafından bayilere, aylık bazda (fakat genellikle birbirinin tekrar eden nitelikte) satış koşulları başlıklı duyurular gönderilmektedir. İlgili duyurularda, genel olarak satış hedeflerini gerçekleştirme oranları, gelecek ay için satış hedefleri, özellikle finansal konularla ilgili kampanya bilgileri, uygulanacak olan satış destekleri ve primleri, diğer genel duyurular gibi bilgiler yer almaktadır.

120 Yapılan incelemelerde özellikle Bayi Otomasyon Sistemi (BOS) vasıtasıyla, Karsan'ın, bayilerin faaliyetlerini (hangi aracın, ne zaman, hangi koşullarla, kime satıldığı gibi bilgiler) yakinen ve ayrıntılı olarak takip ettiği, bu sistemi aktif olarak kullanan bayilere ekstra primler verdiği tespit edilmiştir. Bir diğer belgeden, bayilerin, bölge dışına yapılan satışları İsoTLar Grup Ltd. Şti.¹ bildirdikleri de tespit edilmiştir.

Söz konusu belgenin içeriğini açıklamak için Karsan tarafından Kuruma gönderilen yazıda, bahse konu belgenin 20.05.2008 tarihli olduğu, Karsan'ın 06.02.2009 tarihinde distribütörlük faaliyetlerine başladığı, dolayısıyla yazının Karsan'ın distribütör olmadığı döneme ilişkin olduğu ve önceki döneme ilişkin bu hususa dair bir bilgilerinin olmadığı ifade edilmiştir.

Bunun yanı sıra, 05.10.2010 tarihli diğer bir e-posta çıktısında, Karsan bayisine 14+1 uzun mavi araç satışının İstanbul hat aracı kapsamında olduğu ve İstanbul dışına satışının yapılamayacağı, yönetimden onay gelirse gönderilebileceği bildirilmektedir.

¹ İsoTLar Grup Ltd. Şti. ilgili dönemde Karsan marka araçların distribütörlüğünden ve pazarlamasından sorumludur.

11-43/913-283

130 Yukarıda anılan ve Karsan tarafından Kuruma gönderilen yazılı açıklamada, o dönemde ürün stokta olmadığı için talebin olumlu karşılanmadığı ve gönderilen faturadan da görüleceği üzere 14.10.2010 tarihinde (dokuz gün sonra) aracın ilgili bayiye satışının yapıldığı dile getirilmektedir.

Diğer taraftan, aşağıdaki bölümde ayrıntılı olarak yer verileceği üzere, tüm bayilerin kendi bölgeleri dışına satış yaptıkları belirlenmiş ve Karsan'ın sözleşmeyle ya da uygulamada bölge dışına yapılan satışları engellediğine veya zorlaştırdığına ilişkin olarak herhangi bir tespit yapılmamıştır.

140 Yukarıda kısaca yer verilen bayilik sözleşmesinde ve satış koşullarına ilişkin duyurularda, 4054 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğler kapsamında herhangi bir dikey rekabet ihlali tespit edilmemiştir. Ayrıca hem Karsan'da hem de bayilerde raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde müşteri paylaşımı, bölge paylaşımı, bölge dışına yapılacak satışlarda aktif veya pasif satışların sınırlandırılması v.b. herhangi bir dikey rekabet ihlaline rastlanmamıştır.

1.2.2. Yatay (Bayiler Arası) Rekabet İhlali Bulunup Bulunmadığı İle İlgili Olarak Yapılan Tespit ve Değerlendirmeler

Raportörlerce bayilerde yapılan yerinde incelemelerde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet ihlali oluşturabilecek herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamadığı gibi, tüm bayilerin buldukları il dışına, başka Karsan bayilerinin bulunduğu bölgelere satış yaptıkları tespit edilmiştir. Aşağıda, ilgili bayilerin, son üç yılda (2009-2011) buldukları il dışına gerçekleştirdikleri satışların dökümüne yer verilmiştir.

150 **Tablo: Karsan bayilerinin son üç yılda buldukları bölge dışına gerçekleştirdikleri satışlar (adet/araç):**

Bayi İl	Atalay Oto. (İst)	Aydın Oto. (İst)	Gürsözler Oto. (İst)	Kahyaoğulları Oto. (Bursa)	Şentürksan Oto. (Bursa)	Karsa Oto. (Ankara) ²	Mehmet Özkan Oto. (Konya) ³
Ankara	...				...		
Balıkesir			...		...		
Bilecik				...	...		
Bursa		...	...				
Çanakkale					...		
Denizli				...			
Diyarbakır			...				
Edirne			...				
Eskişehir	...		...	...	...		
İğdır			...				
İstanbul				...	...		
İzmir		...					
Karabük			...				
Kırklareli	...						

² Karsa'nın satışları il bazında belirlenememiştir.

³ Mehmet Özkan Otomotiv'e ait bilgiler son iki yıla (2010-2011) aittir.

11-43/913-283

Kocaeli/İzmit		...	...	...			
Konya		...					
Kütahya				...			
Malatya							...
Manisa		...					
Mersin							...
Muğla				...			
Ordu			...				
Sakarya		...	...				
Tekirdağ	...		...				
Trabzon					...		
Yalova			...		...		
Zonguldak					...		
Aksaray							...
Bandırma					...		
TOPLAM	...	...	...	...	...	...	...

Yukarıda yer alan tablodan da görüldüğü üzere tüm bayiler, buldukları il dışına satış yapmaktadır. Buna göre, bayilerin genel olarak toplam satışlarının yaklaşık %10-15'ini buldukları şehrin dışına yaptıkları söylenebilir. Netice itibarıyla, yapılan incelemelerde aksine herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanmadığı da dikkate alınarak, başvuruya konu edilen, bölge dışına satmama uygulamasının teşebbüsler arasında gerçekleştirilen genel bir anlaşmadan kaynaklanmadığı, ticari, ekonomik, rasyonel gerekçelerle açıklanabilecek teşebbüslerin tek taraflı eylem ve işlemleri olduğu ve münferit uygulamalar olabileceği kanaatine varılmıştır.

160

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.